

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра права та публічного адміністрування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЄКТУВАЛЬНА ТА ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»
(для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та
адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», ОС «Магістр»)

Затверджено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету протокол
№ 3 від «20» жовтня 2021р.

Маріуполь
2021 рік

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в публічному управлінні» для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», ОС «Магістр» – Маріуполь: МДУ, 2021. – 42 с.

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного адміністрування протокол №1 від «30» серпня 2021р.

Розробник: **А.О. Надежденко**, к.держ.упр., доцент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Рецензенти: **Є.М. Черних**, к.ю.н, доцент, завідувач кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Н.В. Балабанова, к.держ.упр., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в публічному управлінні» для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» ОС «Магістр» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

© Надежденко А.О., 2021

© Маріуполь, МДУ

ЗМІСТ

	стор.
Опис навчальної дисципліни.....	4
Передмова.....	5
Структура навчальної дисципліни.....	8
Програма навчальної дисципліни.....	9
План семінарських занять	11
Варіанти модульних контрольних робіт.....	19
Тестові завдання для самоконтролю.....	24
Теми реферативних робіт з курсу.....	32
Контрольні питання до курсу.....	35
Розподіл балів, присвоюваних здобувачам вищої освіти.....	37
Список літератури.....	39

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів - 6	28 Публічне управління та адміністрування	Обов'язкова	
Семестрових модулів – 3	ОП «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: науково-дослідна робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 60/24 самостійної роботи здобувача – 120/156	Магістр	32 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	12 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	156 год.
		Індивідуальні завдання	
		3 год.	
		Вид контролю: 2-й семестр - екзамен	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми здобуття вищої освіти – 30% аудиторних годин; 70% самостійної роботи
- для заочної форми здобуття вищої освіти -20% аудиторних годин; 80% самостійної роботи

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в публічному управлінні» має міждисциплінарний характер та інтегрує в собі низку освітньо-наукових знань: юридичних, політологічних, економічних, соціологічних, управлінських.

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему уявлень про зміст теоретичної, формальної та практичної моделей процедур діяльності органів публічної влади; порядок здійснення правової експертизи нормативно-правових актів; умови набрання чинності нормативно-правовими актами; правила підготовки і формулювання нормативних актів органів публічної влади; вимоги до застосування термінології в нормативно-правових актах.

Завдання: формування у здобувачів вищої освіти компетентностей здійснювати ефективну нормопроектувальну та правореалізаційну діяльність суб'єкта публічного адміністрування в умовах суспільних змін.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: навчальна дисципліна «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в публічному управлінні» належать до нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього рівня «Магістр».

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких спирається на дану дисципліну
-	Концептуальні засади публічного управління адміністрування Публічні фінанси та бюджетна політика Соціальна і гуманітарна політика на державному місцевому рівні Публічна служба та кадровий менеджмент

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01).

2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК02).

3. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК05).

4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК07).

5. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства, здійснювати наукову полеміку та спілкування державно та іноземною мовами (ЗК08).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери (СК02).

2. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування (СК03).

3. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними (СК05).

4. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України (СК06).

5. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК07).

6. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК10).

7. Здатність критично осмислювати й розв'язувати складні задачі та проблеми, що потребують міждисциплінарних підходів, оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог (СК11).

Результати навчання:

1. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН02).

2. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції (PH03).

3. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії (PH05).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття та види нормотворчості;
- стадії правозастосовного процесу та правила підготовки правозастосовних актів;
- зміст теоретичної, формальної та практичної моделей процедур діяльності органів публічної влади;
- порядок здійснення правової експертизи нормативно-правових актів;
- умови набрання чинності нормативно-правовими актами;
- правила підготовки і формулювання норм актів органів публічної влади;
- вимоги до застосування термінології в нормативно-правових актах.

вміти:

- забезпечувати підготовку і підписання супровідних документів до проектів нормативно-правових актів
- визначати структуру (атрибути) нормативно-правових актів та правила їх формулювання і оформлення;
- застосовувати правила підготовки нормативно-правових актів у практичній діяльності;
- забезпечувати виконання судових рішень щодо визнання неконституційними чинезаконними нормативно-правових актів;
- забезпечувати дотримання стадій процедури нормотворчості.

Програма складається з двох змістовних модулів:

Модуль 1 – Загально-теоретичні засади нормопроектувальної техніки.

Модуль 2- Правореалізаційна діяльність в публічному управлінні.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загально-теоретичні засади нормопроектувальної техніки												
Тема 1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи. Види актів органів виконавчої влади. Розпорядчий документ. Нормативно-правовий акт	32	6	6			20	30	2	2			26
Тема 2. Дії юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки	30	4	4		2	20	30	2	2		-	26
Тема 3. Правотворча діяльність суб'єктів публічної влади	30	6	4			20	30	2	2			26
Разом за змістовим модулем 1	92	16	14		2	60	90	6	6		-	78
Змістовий модуль 2. Правореалізаційна діяльність в публічному управлінні												
Тема 4. Нормативні акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування як джерела муніципального права в Україні	32	6	6			20	30	2	2			26
Тема 5. Набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні	26	4	4		1	17	30	2	2		-	26
Тема 6. Види та особливості нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні	30	6	4			20	30	2	2			26
Разом за змістовим модулем 2	88	16	14		1	57	90	6	6		-	78
Модуль 2												
ІНДЗ		-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180	32	28	-	3	117	180	12	12		-	156

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НОРМОПРОЕКТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Тема 1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи. Види актів органів виконавчої влади. Розпорядчий документ. Нормативно-правовий акт.

Поняття нормопроектувальної техніки. Основними елементами нормопроектувальної техніки. Види актів органів виконавчої влади. Вимоги до актів органів виконавчої влади: логічна послідовність викладу; взаємозв'язок нормативних положень; відсутність суперечностей у тексті проекту акта, узгодженість його положень з актами законодавства; оптимальна стислість викладу нормативних положень. Кожне слово повинне нести смислове навантаження; доступність для розуміння; точність та уніфікованість термінології, дотримання мовних норм; зменшення до мінімуму кількості актів з одного питання. Структурні складові розпорядчого документу. Структурні одиниці розпорядчого документа. Процедура розробки нормативно-правового акту.

Тема 2. Дії юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки

Застосування правил нормопроектувальної техніки:

- при розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади;
- при перевірці на відповідність законодавству і міжнародним договорам України проектів наказів та інших актів, що подаються на підпис керівника органу виконавчої влади, при погодженні (візуванні) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів;
- при проведенні юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, підготовлених структурними підрозділами органу виконавчої влади, за результатами якої готує висновки за формою, що затверджена Міністерством юстиції України, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів;
- при перегляді разом із структурними підрозділами органу виконавчої влади нормативно-правових актів та інших документів з питань, що належать до його компетенції, з метою приведення їх у відповідність із законодавством;
- при внесенні керівникові органу виконавчої влади пропозиції щодо подання нормативно-правового акта на державну реєстрацію;
- при розгляді проектів нормативно-правових актів та інших документів, які надійшли для погодження, з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади, та підготовки пропозицій до них.

Тема 3. Правотворча діяльність суб'єктів публічної влади.

Нормотворчий процес суб'єктів публічної влади як складова адміністративно-юрисдикційної діяльності. Суб'єкти нормотворчого процесу публічної влади.

Стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади. Механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Тема 4. Нормативні акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування як джерела муніципального права в Україні.

Місце правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в системі джерел муніципального права в Україні. Основні групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою. Чотири види правових актів, які видаються муніципальними органами (або їх посадовими особами). Правове регулювання нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. Правова база нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. Приписи підзаконних актів. Стадії нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

Тема 5. Набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні.

Правила набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні. Етапи регуляторної діяльності. Показники результативності регуляторного акту. Процедура оприлюднення документів, підготовлених у процесі здійснення регуляторної діяльності. Відстеження результативності регуляторного акту; заходи, спрямовані на оцінку стану впровадження регуляторного акту та досягнення цим актом цілей, задекларованих при його прийнятті. Перегляд регуляторного акту, заходи, спрямовані на приведення регуляторним органом прийнятого ним акту у відповідність з принципами державної регуляторної політики.

Тема 6. Види та особливості нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні

Види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою. Статут територіальної громади села, селища, міста. Регламент місцевої ради. Рішення ради. Розпорядження сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради. Рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради. Накази керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Рекомендації постійних комісій місцевих рад. Основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НОРМОПРОЕКТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Семінар № 1,2,3

Тема 1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи. Види актів органів виконавчої влади. Розпорядчий документ. Нормативно-правовий акт.

(6 год.)

План заняття

1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи.
2. Види актів органів виконавчої влади.
3. Розпорядчий документ.
4. Нормативно-правовий акт.

Короткий теоретичний коментар до кожної теми

Поняття нормопроектувальної техніки. Основними елементами нормопроектувальної техніки. Види актів органів виконавчої влади. Вимоги до актів органів виконавчої влади: логічна послідовність викладу; взаємозв'язок нормативних положень; відсутність суперечностей у тексті проекту акта, узгодженість його положень з актами законодавства; оптимальна стислість викладу нормативних положень. Кожне слово повинне нести смислове навантаження; доступність для розуміння; точність та уніфікованість термінології, дотримання мовних норм; зменшення до мінімуму кількості актів з одного питання. Структурні складові розпорядчого документу. Структурні одиниці розпорядчого документа. Процедура розробки нормативно-правового акту.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Як Ви розумієте поняття нормотворчої діяльності (нормотворчості)?
2. Яким чином співвідносяться поняття «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість»?
3. У чому полягає принципова відмінність між поняттями «нормотворчість» та «нормоутворення»?
4. Охарактеризуйте принципи нормотворчості: гуманізм, демократизм, гласність, законність, науковість, системність, техніко-юридична досконалість, професіоналізм.
5. Які існують акти органів виконавчої влади?

6. У чому полягає відмінність між розпорядчим документом та нормативно-правовим актом?

Список рекомендованої літератури

1. Лата, Н. Ф. Адміністративно-правове регулювання нормотворчої діяльності органів виконавчої влади: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2004. 200 арк.
2. Михалюк С. Правотворчість як складова державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2009. Вип. 1. С. 192-197.
3. Охріменко Н. Нормотворча діяльність міністерств в Україні: проблеми реалізації. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. Вип. 3. С. 182-189.
4. Барський В. Р. Муніципальна нормотворчість як вираз інтересів громадського суспільства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 40. С. 262-267.

Семінар № 4,5

**Тема 2. Дії юридичної служби в сфері застосування правил
нормопроектувальної техніки**

(4 год.)

План заняття

1. Діяльність юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки.
2. Особливості застосування правил нормопроектувальної техніки.

Короткий теоретичний коментар до теми

Застосування правил нормопроектувальної техніки:

- при розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади;
- при перевірці на відповідність законодавству і міжнародним договорам України проектів наказів та інших актів, що подаються на підпис керівника органу виконавчої влади, при погодженні (візуванні) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів;
- при проведенні юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, підготовлених структурними підрозділами органу виконавчої влади, за результатами якої готує висновки за формою, що затверджена Міністерством юстиції України, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів;

- при перегляді разом із структурними підрозділами органу виконавчої влади нормативно-правових актів та інших документів з питань, що належать до його компетенції, з метою приведення їх у відповідність із законодавством;

- при внесенні керівникові органу виконавчої влади пропозиції щодо подання нормативно-правового акта на державну реєстрацію;

- при розгляді проектів нормативно-правових актів та інших документів, які надійшли для погодження, з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади, та підготовки пропозицій до них.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Особливості планування нормотворчої діяльності юридичної служби.
2. Які існують види планування нормотворчої діяльності юридичної служби?
3. Охарактеризуйте правове регулювання нормотворчої діяльності юридичної служби.
4. Охарактеризуйте основні принципи діяльності юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки.
5. Які існують особливості застосування правил нормопроектувальної техніки?

Список рекомендованої літератури

1. Гетьман Є. А. Функції нормотворчої діяльності органів виконавчої влади. *Митна справа*. 2013. № 5(2.2). С. 86-94.
2. Загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1040 (із змінами).
3. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акту» від 06.07.2011 N 1805/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2011 р. за N 826/19564.

Семінар № 6,7

Тема 3. Правотворча діяльність суб'єктів публічної влади.

(4 год.)

План заняття

1. Нормотворчий процес суб'єктів публічної влади як складова адміністративно-юрисдикційної діяльності.
2. Суб'єкти нормотворчого процесу публічної влади.
3. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади.

4. Механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади.

Короткий теоретичний коментар до теми

Нормотворчий процес суб'єктів публічної влади як складова адміністративно юрисдикційної діяльності. Суб'єкти нормотворчого процесу публічної влади. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади. Механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Охарактеризуйте суб'єктів нормотворчого процесу публічної влади.
2. У чому полягає сутність нормотворчої компетенції?
3. Які існують стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади?
4. Надайте характеристику кожній стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади.
5. Якими є механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади?

Список рекомендованої літератури

1. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: Проблеми теорії і методології: моногр. дослідж. Одеса: Астропринт, 2013. 274 с.
2. Ничка Ю. Підзаконна правотворчість: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2015. Вип. 61. С. 45-49.
3. Михалюк С. Правотворчість як складова державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України.* 2009. Вип. 1. С. 192-197.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Семінар № 8,9,10

Тема 4. Нормативні акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування як джерела муніципального права в Україні

(6 год.)

План заняття

1. Місце правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в системі джерел муніципального права в Україні.
2. Основні групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою.
3. Правове регулювання нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні.

4. Стадії нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

Короткий теоретичний коментар до теми

Місце правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в системі джерел муніципального права в Україні. Основні групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою. Чотири види правових актів, які видаються муніципальними органами (або їх посадовими особами). Правове регулювання нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. Правова база нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні. Приписи підзаконних актів. Стадії нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Надайте визначення поняття «нормативно-правових акт».
2. Які ознаки нормативно-правових актів?
3. Які Ви знаєте групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою?
4. У чому заключаються юридична сила нормативно-правових актів?
5. Якою є система нормативно-правових актів: склад та ієрархія?
6. Охарактеризуйте види законодавчих актів за значенням і місцем у системі законодавства.
7. Охарактеризуйте види підзаконних нормативно-правових актів за суб'єктами нормотворчості.
8. У чому заключаються різниця між законами та підзаконними нормативно-правовими актами?

Список рекомендованої літератури

1. Задирака Н.Ю. Теоретико-правові питання законотворчості: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2005. 16 с.
2. Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (із змінами).
3. Гетьман Є. А. Функції нормотворчої діяльності органів виконавчої влади. *Митна справа*. 2013. № 5(2.2). С. 86-94.
4. Ничка Ю. Підзаконна правотворчість: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2015. Вип. 61. С. 45-49..

Семінар № 11,12

Тема 5. Набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні

(4 год.)

План заняття

1. Правила набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні.
2. Нормотворчий процес, пов'язаний із прийняттям регуляторного акту органів місцевого самоврядування.
3. Перегляд регуляторного акту, заходи, спрямовані на приведення регуляторним органом прийнятого ним акту у відповідність з принципами державної регуляторної політики.

Короткий теоретичний коментар до теми

Правила набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні. Етапи регуляторної діяльності. Показники результативності регуляторного акту. Процедура оприлюднення документів, підготовлених у процесі здійснення регуляторної діяльності. Відстеження результативності регуляторного акту; заходи, спрямовані на оцінку стану впровадження регуляторного акту та досягнення цим актом цілей, задекларованих при його прийнятті. Перегляд регуляторного акту, заходи, спрямовані на приведення регуляторним органом прийнятого ним акту у відповідність з принципами державної регуляторної політики.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Які Ви знаєте правила набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні?
2. Яким є порядок набрання чинності нормативно-правовими актами в Україні?
3. Охарактеризуйте нормотворчий процес, пов'язаний із прийняттям регуляторного акту органів місцевого самоврядування.
4. Охарактеризуйте чинність та дію нормативно-правових актів.
5. Охарактеризуйте дію нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
6. Охарактеризуйте особливості перегляду регуляторного акту.
7. Які існують заходи, спрямовані на приведення регуляторним органом прийнятого ним акту у відповідність з принципами державної регуляторної політики?

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України: від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.141.
2. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України: від 10.02.2010 р., № 1861-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 12. Ст. 565.
3. Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 414 с.

Семінар № 13,14

Тема 6. Види та особливості нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні

(4 год.)

План заняття

1. Види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою.
2. Статут територіальної громади села, селища, міста.
3. Регламент місцевої ради. Рішення ради.
4. Розпорядження сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради.
5. Рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради.
6. Накази керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад.
7. Рекомендації постійних комісій місцевих рад.
8. Основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

Короткий теоретичний коментар до теми

Види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою. Статут територіальної громади села, селища, міста. Регламент місцевої ради. Рішення ради. Розпорядження сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради. Рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради. Накази керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад. Рекомендації постійних комісій місцевих рад. Основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Які Ви знаєте види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою?
2. Надайте визначення поняття експертизи нормативно-правових актів.
3. Які існують види експертизи нормативно-правових актів?
4. Опишіть порядок проведення правової експертизи нормативно-правових актів.
5. Якими є особливості наукової правової експертизи проекту нормативно-правового акта?

6. Охарактеризуйте особливості гендерно-правової експертизи нормативно-правових актів.

7. Охарактеризуйте види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою.

8. У чому заключаються основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні?

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України: від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.141.

2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. № 55
URL:<http://www.humanities.edu.ru/db/msg>.

3. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 р.
URL:<http://www.humanities.edu.ru/db/msg>.

4. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
URL:<http://www.humanities.edu.ru/db/msg>.

5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua>.

**ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЄКТУВАЛЬНА ТА ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»**

**ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОЧНОЇ/ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Варіант 1

1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи.

2. На першій сесії міської ради нового скликання депутатами був затверджений регламент міської ради. Цим документом, зокрема, передбачено, що міська рада може приймати нормативні й інші акти у формі ухвали, доручення, звернення, заяви, процедурного рішення та статуту територіальної громади. Акти міської ради приймаються відкритим або таємним голосуванням більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених законом. Двома третинами голосів депутатів рада приймає Статут територіальної громади, затверджує регламент ради, а також приймає процедурні рішення про разове відхилення від встановлених регламентом процедур. Прийняті акти підписує міський голова, а у разі, якщо вони прийняті на сесії, скликаній депутатами чи постійною комісією ради, – голова постійної комісії міської ради з питань регламенту протягом тридцяти днів. Прийнятий у такий спосіб Статут територіальної громади міста був направлений на реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Надайте юридичну оцінку положенням регламенту міської ради. Який порядок підготовки, прийняття та оприлюднення рішень місцевих рад? Які особливості прийняття статутів територіальних громад?

3. Користуючись рекомендованою літературою, письмово обґрунтуйте сутність інструментального та якісного підходів до розуміння юридичної техніки та назвіть їх представників.

Варіант 2

1. Види актів органів виконавчої влади.

2. Як правило, до законодавчого стилю ставляться такі вимоги: /...../

1) офіційність 2) повнота 3) логічність 4) обґрунтованість

3. Встановіть відповідність у вигляді комбінацій цифр і букв

Засоби нормотворчої техніки	Їх ознаки
1. юридичні конструкції	А. містить єдине визначення, що охоплює усі можливі ознаки, і має відповідно регулятивний характер
2. правові дефініції;	Б. форма узагальненого відображення правової дійсності
3. правові презумпції	В. індуктивний характер

4. правові фікції	Г. це абстрактне правове поняття, що застосовується до соціальних явищ різного роду
5. правові конструкції	Д. детермінують властивості нормативно-правових приписів

1 - ; 2 - ; 3 - ; 4 -

Варіант 3

1. Діяльність юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки.

2. Вкажіть правотворчу помилку у змодельованій статті нормативно-правового акта _____

«Уповноважений орган виконавчої влади – це орган виконавчої влади, наділений спеціальними повноваженнями для виконання функцій»

3. Встановіть правильну послідовність, представивши нумерацію цифрами:

Структура закону (закон має складатися з): /...../

1) преамбули 2) прикінцевих положень 3) глав 4) розділів

Варіант 4

1. Нормотворчий процес суб'єктів публічної влади як складова адміністративно юрисдикційної діяльності.

2. Для проведення контрольної правової експертизи проекту Указу Президента України щодо запровадження експерименту у взаємовідносинах місцевих державних адміністрацій та регіональних органів місцевого самоврядування Головою Офісу Президента було залучено Державний фонд сприяння місцевому самоврядуванню в Україні. У своєму висновку щодо аналізу правового акта Державний фонд зазначив, що проект указу не узгоджується з окремими положеннями законодавства Європейського Союзу, не відповідає стратегічним напрямкам розбудови місцевого самоврядування в Україні, не сприяє розвитку соціально-економічних відносин на регіональному рівні, а також не матиме широкої громадської підтримки. Глава Офісу відмовився приймати висновок Державного фонду, зазначивши, що він наданий не по суті правової експертизи нормативно-правового акта.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які види правової експертизи Вам відомі? Який порядок проведення та суб'єкти здійснення правових експертиз правових актів?

3. Встановіть правильну послідовність, представивши нумерацію цифрами:

Прикінцеві положення мають містити /...../

1) перелік нормативно-правових актів, що втрачають чинність 2) зміни, що вносяться до інших нормативно-правових актів 3) порядок набрання чинності нормативно-правовим актом.

Варіант 5

1. Суб'єкти нормотворчого процесу публічної влади.

2. У процесі роботи над проектами правових актів, які в подальшому були прийняті, використані такі конструкції: «ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення» (ч. 1 ст. 61 Конституції України); «особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду» (ч. 1 ст. 62 Конституції України); «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності» (ч. 2 ст. 68 Конституції України); «вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя» (ч. 2 ст. 60 Сімейного кодексу України); «усиновлення визнається недійсним за рішенням суду, якщо 37 усиновлювач не бажав настання прав та обов'язків, які виникають у результаті усиновлення» (ч. 2 ст. 236 Сімейного кодексу України).

Вкажіть, які техніко-юридичні прийоми формування правових норм використані у вказаних конструкціях? Обґрунтувати свою відповідь.

3. Встановіть правильну послідовність, представивши нумерацію цифрами: Нормативно-правовий акт повинен містити такі реквізити /...../

1) посаду, прізвище та ім'я уповноваженої особи, яка підписує акт 2) номер акта 3) повну назву суб'єкта нормотворення

Варіант 6

1. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади.

2. Для державної реєстрації до Міністерства юстиції України були подані накази деяких міністерств, що містили такі конструкції: «забезпечити безпечний розвиток», «цільове призначення витрат», «невикористані резерви», «слідчі органи розслідують», «відшкодування шкоди», «неповнолітня особа особисто несе відповідальність», «на підставі безпідставного затримання», «суперечить інтересам самого підопічного».

Визначте плеоназми й тавтологію у запропонованих словосполученнях. Які лінгвістичні засоби формування нормативно-правового акта?

3. Встановіть правильну послідовність, представивши нумерацію цифрами: Складові частини тексту нормативно-правового акта мають розташовуватись у такій послідовності /...../

1) абзаци 2) пункти 3) розділи 4) статті

Варіант 7

1. Механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади.

2. Розв'яжіть ситуаційне завдання:

Під час розгляду проекту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку скринінгу донорської крові та її компонентів на гемотрансмісивні інфекції» було прийнято рішення про його відхилення та повернення розробнику для доопрацювання. Підставою для відхилення названо його невідповідність вимогам структури, обов'язковим елементом якої має бути норма, що містить терміни, які використовуються в цьому акті.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які елементи структури проектів правових актів враховуються під час його формування ?

3. Як правило, у тексті нормативно-правового акта не допускається: /...../

1) вживання слів (термінів) іншомовного походження за наявності українських відповідників 2) використання буденних термінів 3) загальноживаних словосполучень

Варіант 8

1. Основні групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою.

2. Розв'яжіть ситуаційне завдання:

Для державної реєстрації наказу Міністра фінансів до Міністерства юстиції були подані його назва, дата прийняття і номер акта. Міністерство юстиції відмовило в реєстрації цього документа, посилаючись на неповноту поданої інформації.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які вимоги до структури правового акту закріплені в законодавстві ? Чи правомірні дії Міністерства юстиції ?

3. Як правило, дефінуванню у тексті нормативно-правового акта підлягають: /...../

1) терміни, які не використовуються у юридичній термінології 2) складні терміни 3) загально побутові терміни

Варіант 9

1. Стадії нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.

2. Проаналізуйте конкретний нормативно-правовий акт за власним вибором на предмет його термінології. Визначте в ньому загальноживані, спеціальні неюридичні і спеціальні юридичні терміни; однозначні терміни і такі, які потребують тлумачення; оціночні поняття. Вкажіть, які дефініції понять наведено в конкретному нормативно-правовому акті.

3. Як правило у преамбулах допускаю нормативно-правових актів допускаються такі помилки: /...../

1) використовуються юридичні норми 2) вказуються цілі та гасла 3) дається обґрунтування необхідності прийняття нормативно-правового акта

Варіант 10

1. Види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою.

2. На прикладі трьох нормативно-правових актів виписати реквізити, які вказуються при його публікації.

3. Виділіть оціночні поняття, використані у наведеній статті нормативно-правового акта _____

«Загальними засадами цивільного законодавства є: 1) неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини; 2) неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом; 3) свобода договору; 4) свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом; 5) судовий захист цивільного права та інтересу; 6) справедливість, добросовісність та розумність» (стаття 3 ЦК України)

**ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЄКТУВАЛЬНА ТА ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОЧНОЇ/ЗАОЧНОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ**

1) Нормативно-правовий акт – це:

1. акт, що має неперсоніфікований характер і розрахований на неодноразове застосування, незалежно від строку його дії (постійний чи обмежений певним часом) та характеру відомостей, що в ньому містяться
2. акт, що породжує правові наслідки
3. акт, що має неперсоніфікований характер і розрахований на постійне неодноразове застосування
4. акт, що має загальнообов'язковий характер і розрахований на неодноразове застосування

2) Акти Кабінету Міністрів України нормативного характеру видаються у формі:

1. декретів Кабінету Міністрів України
2. постанов Кабінету Міністрів України
3. розпоряджень Кабінету Міністрів України
4. постанов або розпоряджень Кабінету Міністрів України

3) Які вимоги щодо структури нормативно-правового акта?

1. преамбула, статті або пункти
2. глави, розділи, частини, преамбула, статті або пункти
3. вступ, основна частина, висновки
4. зміст, вступ, основна частина, висновки

4) З прийняттям нового нормативно-правового акта:

1. автоматично скасовується однопредметний акт, який діяв у часі раніше
2. автоматично скасовується однопредметний акт, який діяв у часі раніше, якщо інше не передбачено самим цим актом
3. однопредметний акт, який діяв у часі раніше, скасовується лише, якщо це прямо передбачено новим актом
4. зупиняється однопредметний акт, який діяв у часі раніше

5) У випадку, коли вам необхідно відтворити частину протоколу, потрібну для вирішення окремого питання, ви складаєте:

1. витяг з протоколу
2. короткий протокол
3. стислий протокол
4. список доданих документів

6) Вкажіть допустимий варіант датування документа

1. 01.02.2020
2. 1.02.20 р.
3. 01.II.20
4. 2020.02.06

7) Нормотворчий процес суб'єктів публічної адміністрації —

1. це вид юридичного процесу, при якому адміністративно-процесуальними нормами регулюється діяльність виконавчих органів держави, їх посадових осіб і визначається порядок розгляду і вирішення конкретних адміністративних справ з урахуванням норм матеріального права

2. це ланка (елемент) механізму держави, що бере участь у виконанні функцій держави й наділений при цьому владними повноваженнями
3. це необхідна гарантія належного нормативно-правового регулювання місцевих відносин, які постають невід'ємною умовою прийняття оптимальних правових актів органами публічної адміністрації
4. право та спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання й управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення (в тому числі і видання підзаконних актів)

8) Стадіями створення нормативно-правових актів є такі:

1. підготування проекту нормативно-правового акта
2. розгляд проекту нормативно-правового акта та ухвалення рішення щодо нього
3. офіційне оприлюднення (промульгація) нормативно-правового акта
4. усі твердження є вірними

9) Порядок прийняття законів в Україні визначається..:

1. Єдиним державним реєстром нормативно-правових актів
2. Верховною Радою України
3. Кабінетом Міністрів України
4. Конституцією України і Регламентом Верховної Ради України

10) Суб'єктами нормотворчого процесу публічної адміністрації є...

1. парламент, уряд, президент, державні органи, органи місцевого самоврядування
2. громадяни України
3. Міністерство внутрішніх справ України
4. районні ради та адміністрації

11) Промульгація — це..

1. вибір нормативного акта відповідної норми права, яку належить застосувати до них
2. офіційне оприлюднення нормативно-правового акта
3. розгляд проекту нормативно-правового акта та ухвалення рішення щодо нього
4. це сукупність процедурних дій, які здійснюються в процесі нормотворчості та об'єднані певною проміжною метою

12) Правові акти, які видаються муніципальними органами (або їх посадовими особами), умовно можуть бути поділені на такі види:

1. унормовують відносини, за якими державна регламентація відсутня повністю
2. регулюють відносини з реалізації окремих державних повноважень, делегованих органам місцевого самоврядування
3. видаються на підставі прямих приписів законів
4. усі відповіді вірні

13) Які органи місцевого самоврядування вправі приймати нормативно-правові акти ?

1. представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування
2. сільські, селищні, міські ради
3. виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи
4. громадські організації та політичні партії

14) Державна реєстрація нормативно-правових актів проводиться протягом

1. 10 робочих днів
2. 25 робочих днів

3. 15 робочих днів
4. 5 робочих днів

15) За результатами розгляду проекту уповноважений суб'єкт може прийняти одне із рішень:

1. всі відповіді вірні
2. ухвалити нормативно-правовий акт
3. повернути проект для доопрацювання, внесення до нього необхідних змін та доповнень із зазначенням зауважень і строку доопрацювання
4. відхилити проект нормативно-правового акта

16) Рішення міської ради з будь-якого питання після його обговорення приймається на її пленарному засіданні у такій послідовності:

1. проект рішення ставиться на голосування за основу; після цього ставляться на голосування, у порядку надходження, усі зміни та доповнення, що надійшли під час обговорення проекту; проект рішення ставиться на голосування в цілому як рішення з урахуванням змін та доповнень, підтриманих більшістю депутатів від загального складу ради
2. після цього ставляться на голосування, у порядку надходження, усі зміни та доповнення, що надійшли під час обговорення проекту; проект рішення ставиться на голосування в цілому як рішення з урахуванням змін та доповнень, підтриманих більшістю депутатів від загального складу ради; проект рішення ставиться на голосування за основу
3. проект рішення ставиться на голосування в цілому як рішення з урахуванням змін та доповнень, підтриманих більшістю депутатів від загального складу ради; після цього ставляться на голосування, у порядку надходження, усі зміни та доповнення, що надійшли під час обговорення проекту; після цього ставляться на

голосування, у порядку надходження, усі зміни та доповнення, що надійшли під час обговорення проекту

4. правильної відповіді немає

17) Нормативно-правові акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що стосуються прав, свобод і законних інтересів громадян або мають міжвідомчий характер, реєструються в..

1. в Верховній Раді України
2. в Єдиному державному реєстрі нормативних актів
3. в Міністерстві юстиції України
4. в Кабінеті Міністрів України

18) Який закон набрав чинності з дня прийняття — 28 червня 1996 р ?

1. Закон України «Про виконавче провадження»
2. Конституція України
3. Цивільний кодекс України
4. Кодекс адміністративного судочинства України

19) Рішення органів місцевого самоврядування набувають чинності

1. на 15 день з дня оприлюднення
2. з дня їх офіційного оприлюднення, якщо відповідною радою не встановлено пізніший термін введення цих рішень у дію
3. на 10 день з дня оприлюднення
4. на 45 день з дня оприлюднення

20) ст.41 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» регулює..?

1. рішення органів місцевого самоврядування набувають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо відповідною радою не встановлено пізніший термін введення цих рішень у дію
2. накази міністерства, які є нормативно-правовими актами і пройшли державну реєстрацію, набувають чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня офіційного опублікування
3. нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій, які стосуються прав та обов'язків громадян або мають загальний характер, підлягають оприлюдненню і набувають чинності з моменту їх оприлюднення, якщо самими актами не встановлено пізніший термін введення їх у дію
4. нормативно-правові акти з питань митної справи — через 45 днів з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим актом, але не раніше дня їх офіційного опублікування

21) В якій статті Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" прописано що, «Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування»?

1. ст. 57
2. ст. 58
3. ст. 59
4. ст. 60

22) Якою статтею Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" регулюється «Статут територіальної громади села, селища, міста» ?

1. ст. 18
2. ст. 19
3. ст. 20
4. ст. 29

23) Нормативно-правовий акт, що встановлює порядок, основні правила і процедури діяльності представницького органу місцевого самоврядування. Це акт, що стосується внутрішньо-організаційних аспектів роботи місцевої ради. В якій статті Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" це прописано?

1. ст.16
2. ст.18
3. ст. 26
4. ст. 28

24) В якій статті Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" регулюється «Рекомендації постійних комісій місцевих рад»?

1. ст. 47
2. ст. 27
3. ст. 17
4. ст. 57

ТЕМИ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «НОРМОПРОЄКТУВАЛЬНА ТА ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»

1. Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість». Відмінність нормотворчості від нормоутворення.
2. Суб'єкти нормотворчої діяльності. Нормотворча компетенція.
3. Принципи нормотворчості: гуманізм, демократизм, гласність, законність, науковість, системність, техніко-юридична досконалість, професіоналізм.
4. Функції нормотворчої діяльності..
5. Нормотворчий процес. Стадії нормотворчого процесу.
6. Планування нормотворчої діяльності, його види.
7. Правове регулювання нормотворчої діяльності.
8. Поняття та ознаки нормативно-правових актів. Юридична сила нормативно-правових актів.
9. Види нормативно-правових актів. Закони та підзаконні нормативно-правові акти.
10. Види законодавчих актів за значенням і місцем у системі законодавства. Види підзаконних нормативно-правових актів за суб'єктами нормотворчості.
11. Чинність та дія нормативно-правових актів. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
12. Система нормативно-правових актів: склад та ієрархія.
13. Поняття експертизи нормативно-правових актів, її види.
14. Правова експертиза нормативно-правових актів.
15. Особливості наукової правової експертизи проекту нормативно-правового акта.
16. Експертиза нормативно-правових актів на відповідність.
17. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів.
18. Нормотворча діяльність місцевих органів виконавчої влади.
19. Нормотворчість органів місцевого самоврядування (муніципальна нормотворчість).
20. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
21. Основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Важливим елементом самопідготовки здобувача вищої освіти, а також його підготовки до семінарських занять є написання реферату. Реферат являє собою письмову роботу здобувача вищої освіти по одній з вибраних тем курсу «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в публічному управлінні» і повинен бути результатом самостійної творчої роботи. Тому в рефераті здобувач вищої освіти повинен відобразити своє знання і розуміння проблеми, що досліджується.

Мета написання курсової роботи: напрацювання самостійних творчих навичок з підготовки письмової роботи, яка представляє собою загальний огляд (аналіз) наукових публікацій та розгорнуте і аргументоване викладення власного погляду здобувача вищої освіти, з можливістю критичного підходу до деяких наукових теоретичних підходів за визначеною темою наукового дослідження.

Задачі реферату: вдосконалення уміння працювати з першоджерелами, матеріалами періодичного друку, законодавчими нормативно-правовими актами і т.д.; залучення здобувачів вищої освіти до самостійного вивчення предмету дослідження; формування логічного мислення, виробіток навичок творчого пошуку, аналізу літературних джерел.

Вимоги, що пред'являються до оформлення рефератів:

–структура роботи складається з титульного аркушу (Додаток 1), плану, вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних наукових та нормативних джерел. Посилання на використані джерела є обов'язковими;

–вступ має містити: аналіз актуальності проблематики дослідження (висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити сутність проблеми наукового завдання), мету і завдання, об'єкт дослідження (це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення), предмет дослідження (міститься в межах об'єкта);

–основний зміст роботи повинен містити детальний аналіз проблематики визначеної теми наукової роботи з оглядом наукових підходів та власних аргументованих ідей до вирішення проблеми, можливий аналіз нормативного матеріалу та матеріалів юридичної практики;

–загальні висновки по роботі – коротке викладення чітко сформульованих ідей і належно обґрунтованих пропозицій основної частини, які мають науково-практичне значення і є самостійним здобутком здобувача вищої освіти;

–список використаних джерел (не менш ніж 5 найменувань).

Оформлення роботи:

- загальний об'єм всієї роботи від 5 до 15 друкованих сторінок;
- поля: верхнє, нижнє – 2 см, зліва - 2,5 см, справа –1,5 см;

- шрифт - 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;
- нумерація сторінок у верхньому правому куті;
- посилання у тексті на використані джерела оформлюються у квадратних дужках [1, с. 14], де перше число означає порядковий номер у списку використаних джерел, друге – номер сторінки. Перелік джерел (література) оформлюється за ДСТУ 2015.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Не припустимою є підготовка проекту в зошитах, або на листах формату А-4, що заповнені з обох сторінок.

Оцінювання: рівень аналізу наукових (нормативних) джерел, повнота розкриття теми, послідовність і правильність аргументації власних думок, якість оформлення та презентації, тощо.

**КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«НОРМОПРОЄКТУВАЛЬНА ТА ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»**

1. Поняття нормопроектувальної техніки та її основні елементи.
2. Види актів органів виконавчої влади.
3. Розпорядчий документ.
4. Нормативно-правовий акт.
5. Діяльність юридичної служби в сфері застосування правил нормопроектувальної техніки.
6. Особливості застосування правил нормопроектувальної техніки.
7. Поняття, сутність та структура виборчих правовідносин.
8. Класифікація виборчих правовідносин.
9. Суб'єкти виборчих правовідносин.
10. Виборчі обмеження (цензи) та привілеї.
11. Зміст виборчих правовідносин.
12. Місце правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в системі джерел муніципального права в Україні.
13. Основні групи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування за юридичною силою.
14. Правове регулювання нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування в Україні.
15. Стадії нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування.
16. Поняття експертизи нормативно-правових актів, її види.
17. Правова експертиза нормативно-правових актів.
18. Особливості наукової правової експертизи проекту нормативно-правового акта.
19. Нормотворчий процес суб'єктів публічної влади як складова адміністративно юрисдикційної діяльності.

20. Суб'єкти нормотворчого процесу публічної влади.
21. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів публічної влади.
22. Механізм реалізації актів нормотворчої діяльності суб'єктів публічної влади.
23. Види нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні за їх юридичною природою.
24. Статут територіальної громади села, селища, міста.
25. Регламент місцевої ради. Рішення ради.
26. Розпорядження сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті, районної, обласної ради.
27. Рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради.
28. Накази керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах рад.
29. Рекомендації постійних комісій місцевих рад.
30. Основні напрями вдосконалення правового регулювання системи нормативно-правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (СЛУХАЧАМ):

Оцінювання рівня опанування здобувачем вищої освіти матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній діяльності. Поточний контроль здійснюється протягом 1 (одного) семестру під час проведення занять (50 балів), індивідуального науково-дослідного завдання (15 балів), а також за результатами виконання модульної контрольної роботи (20 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
65-70	Глибокі та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основні на додатковій літературі; виявлення креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь; відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічні і послідовні.
60-64	Повні та глибокі знання із дисципліни; успішне виконання практичних завдань; засвоєння основної та додаткової літератури; здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; відповіді на запитання містять незначні неточності.
50-59	Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; вміння давати аргументовані відповіді на запитання; вміння вирішувати практичні задачі; невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
40-49	Знання основних фундаментальних положень навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності; поверхове ознайомлення з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач вищої освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача; невміння давати аргументовані відповіді на запитання.
30-39	Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля; вміння вирішувати найпростіші практичні задачі; незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0-29	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; істотні помилки у відповідях на запитання; невміння розв'язувати прості практичні задачі.

Семестровий контроль проводиться:

Семестровий контроль – екзамен, який проходить у формі співбесіди під час якої здобувачу вищої освіти задаються три питання із загального переліку питань. Відповіді оцінюються за 25-бальною шкалою (10 балів за правильну і повну відповідь на кожне питання);

Оцінку з дисципліни здобувач вищої освіти отримує за сумою балів поточного та семестрового контролю – максимум 100 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СЕМЕСТРІ

Поточний контроль та самостійна робота									Модуль 3 Підсумкова атестація	Сума	
Модуль 1				Модуль 2							
ЗМ 1			КР	ІНДЗ	ЗМ 2			КР	ІНДЗ	екзамен - 50	100
T1	T2	T3			15	20	T4				
5	5	5	5	5			5				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конституція України: від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.141.
2. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України: від 10.02.2010 р., № 1861-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 12. Ст. 565.
3. Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні: навч. посіб. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. 414 с.
4. Лата, Н. Ф. Адміністративно-правове регулювання нормотворчої діяльності органів виконавчої влади: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2004. 200 арк.
5. Михалюк С. Правотворчість як складова державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2009. Вип. 1. С. 192-197.
6. Охріменко Н. Нормотворча діяльність міністерств в Україні: проблеми реалізації. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2012. Вип. 3. С. 182-189.
7. Правила підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 N 870 (із змінами).
8. Типова інструкція з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1242 (із змінами).
9. Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 (із змінами).
10. Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.04.2005 року за № 381/10661 (в редакції наказу Міністерства юстиції України від 15.05.2013 № 883/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.05.2013 р. за № 742/23274).
11. Загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1040 (із змінами).
12. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його

територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акту» від 06.07.2011 N 1805/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2011 р. за N 826/19564.

Допоміжна

1. Барський В. Р. Муніципальна нормотворчість як вираз інтересів громадського суспільства. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. Вип. 40. С. 262-267.
2. Гетьман Є. А. Функції нормотворчої діяльності органів виконавчої влади. *Митна справа*. 2013. № 5(2.2). С. 86-94.
3. Задирака Н.Ю. Теоретико-правові питання законотворчості: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2005. 16 с.
4. Ничка Ю. Підзаконна правотворчість: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2015. Вип. 61. С. 45-49.
5. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: Проблеми теорії і методології: моногр. дослідж. Одеса: Астропринт, 2013. 274 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <https://www.president.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Президента України.
3. <https://www.kmu.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра права та публічного адміністрування

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна та правореалізаційна діяльність в
публічному управлінні»

на тему: «_____»

Виконав:
студент (ка) ОС «магістр»
спеціальності 281 Публічне управління
та адміністрування

(П.І.Б.)

Науковий керівник:

(посада, П.І.Б. викладача)

Маріуполь – 2021